

Valtaisa tallennustyö eteni loppusuoralle

Historia: Karjalan kirkonkirjojen miljoonia henkilötietoja voi tutkia helposti verkossa.

Tampere
Tarja Repo/STT

Sadoillatuhansilla suomalaisilla on juuria luovutetun Karjalan alueella. Taustoistaan kiinnostuneen on helppo aloittaa sukututkimus Karjala-tietokannasta, josta löytyy harvinaisen kattava kirjo kirkonkirjatietoja selattavaksi.

Tietokannasta löytyvät kastettujen, vihittyjen, kuolleiden ja haudattujen sekä muuttaneiden luettelot sekä vielä rippi- ja lastenkirjatkin. Aikajänne on 1700-luvun alkupuolelta aina siihen asti, kun Suomeen siirretyt noin 70 seurakuntaa lopetettiin vuonna 1949.

Internetin avoimella Katihakuohjelmalla voi etsiä sataa vuotta vanhempia henkilötietoja. Tietosuojasyiden takia uudempiä tietoja ei verkosta löydy lukuun ottamatta kuolleiden ja haudattujen tietoja, joissa aikaraja on 50 vuotta.

Luovutetun Karjalan kirkonkirjoja on tallennettu digitaaliseen tietokantaan jo 30 vuoden ajan. Mittava tallennusurakka loppuu vuodenvaihteessa. Tavoitteena on, että tietokannassa on silloin noin 11 miljoonaa tietuetta. Asukkaita ei kuitenkaan ollut niin paljon, sillä ihmiset merkittiin elämänsä aikana moneen kirkonkirjaan. On arvioitu, että Karjalassa on asunut tietokannan kattamana aikana noin 1,3 miljoonaa ihmistä.

Tähänmennessä tallennettuna on noin 10,9 miljoonaa tietuetta. Viimeisiä tietoja tallentaa kymmenkunta projektityöntekijää, jotka tuntevat vanhoja käsialoja sekä venäjää tai ruotsia.

- Työ jatkuu kiivaana vuodenvaihteeseen. Ihan kaikkia tietoja ei ehditä kuitenkaan tallentaa. Joistakin seurakunnista kaikkein vanhimpia, vaikeimmin luettavia ja huonokuntoisimpia sidoksia jää tallentamatta, kertoo Karjala-tietokantasäätiön hallituksen varapuheenjohtaja ja Kansallisarkiston erityisasiantuntija **Tytti Voutilainen**.

Hän huomauttaa että tietokanta on varsin luotettava, sillä tallennettuja tietoja on tarkistettu ja korjattu. Katihassa väestötietoja ei ole digitoitu eli kuvattu kirkonkirjoista vaan tallennettu tietueina hakuohjelmaan. Kulttuurihistoriallisesti arvokas tietokanta on lajissaan maailman suurimpia väestöhistoriallisia aineistoja.

Karjala-tietokanta palvelee myös ammattitutkijoita. Turun yliopiston akatemiaprofessori, evoluu-

Turun yliopiston akatemiaprofessori Virpi Lummaa tutkii Karjala-tietokantaan kuuluvia kirkonkirjoja.

tiobiologi **Virpi Lummaa** Turun yliopistosta on kollegoineen kiinnostunut ihmisen elinkierroista kuten siitä, mitkä tekijät vaikuttavat ihmisen elinikään ja lapsilukuun. He ovat käyttäneet Katihan tietoja muun muassa Raudusta ja Jaakkimasta.

Karjala on tutkijalle mielenkiintoinen kohde, koska siellä on elänyt suurperheitä saman katon alla. Useampi veli on asuttanut synnyinkotiaan vaimonsa kanssa. Länsi-Suomen alueella perheen vanhin poika peri kotitalon, kun taas Karjalassa perijöitä olivat kaikki pojat. Perimysjärjestys oli hyödyllinen esimerkiksi siksi, että kaskiviljelys vaati runsaasti työväkeä.

Virpi Lummaa on kollegoidensa kanssa seurannut samojen sukulinjojen vaihteita aina 1700-luvun puolivälistä toiseen maailmansotaan asti.

- Karjalaisten väestötietoja on ollut kiintoisaa seurata juuri erilaisten perherakenteiden takia. Karjalassa menttiin naimisiin paljon nuorempina ja saatiin enemmän lapsia.

Evakkomatkat auttavat ymmärtämään siirtolaisuutta

Tampere
STT

Karjalan evakkojen taival tarjoaa tutkimukselle kiinnostavan lähtökohdan ymmärtää myös nykyisiä siirtolaiskokemuksia. Tutkijat ovat esimerkiksi selvittäneet, millaiset ihmisryhmät palasivat ensimmäisen evakkomatkan jälkeen takaisin Karjalaan, ketkä jäivät Länsi-Suomeen ja millaisia seurauksia valinnoista koitui.

Talvisodan takia evakkoon lähti yli 400 000 karjalaisista. Suomen vallattua takaisin menetetyt alueet yli puolet siirtoväestä palasi takaisin, mutta osa jäi Länsi-Suomeen. Sodan päättyessä myös kotiin palanneet joutuivat uudelleen evakkoon, nyt lopullisesti.

- Usein varsinkin maanviljelijät ja tilalliset palasivat Karja-

laan. Myös vanhemmat ihmiset palasivat todennäköisemmin kuin nuoremmat, kertoo muuttoliikkeitä tutkinut akatemiaprofessori **Virpi Lummaa** Turun yliopistosta.

Paluuhalukkuuteen vaikutti myös se, oliko evakuointipaikkakunta mieluinen ja poikkesiko se kovasti omista kotikonnuista. Esimerkiksi Pohjois-Suomesta hyvin moni palasi Karjalaan, eikä ruotsinkielisille alueille jäänyt juuri kukaan. Sen sijaan Keski-Suomeen jäi paljon karjalaisia jo talvisodan jälkeen.

Pakkomuuttoa Lummaa on tutkinut osana Koneen Säätiön rahoittamaa monitieteellistä Learning From Our Past -tutkimushanketta, jota vetää tutkimuskoordinaattori **John Loehr** Helsingin yliopistosta. Aineistona on käytetty muun muassa

Siirtokarjalaisten tie -kirjasarjaa, jossa kerrotaan evakkojen asuinpaikat ja ammatit 1970-luvun alussa. Nämä tiedot on linkitetty evakkojen sotaa edeltäneeseen elämään, josta lähteenä ovat Karjala-tietokannan kirkonkirjatiedot.

Tutkimuksissa selvisi myös, että Karjalaan ensimmäisen evakkoreissun jälkeen palanneet saivat sodan jälkeen enemmän lapsia kuin Länsi-Suomeen jääneet. Tutkijatohtori **Robert Lynch** Turun yliopistosta selittää korkeaa lapsilukua palanneiden lujemmalla siteellä kotiseutuun sekä tiiviillä sosiaalisilla suhteilla.

Muualle Suomeen jo ensimmäisellä evakkoreissulla jääneet menivät useammin naimisiin länsisuomalaisten kanssa. Se myös paransi heidän yhteiskunnallista asemaansa.